

NAPOMENA:

Numerisati svaku stranu sveske u gornjem spoljašnjem uglu. Svaki zadatak početi na novoj strani. Zadaci moraju biti čitko i uredno napisani. Zaokruživanjem broja zadatka u tabeli na omotu označiti koji su zadaci rađeni, i pored toga upisati broj strane na kojoj zadatak počinje. Svako nepoštovanje ove napomene povlači oduzimanje jednog poena po zadatku!

1. Za kolo pojačavača snage sa slike 1:

a) [10] odrediti otpornosti R_1 , R_4 , R_6 , R_7 i R_8 tako da

- u odsustvu pobude bude $V_x = \frac{V_{CC}}{2}$

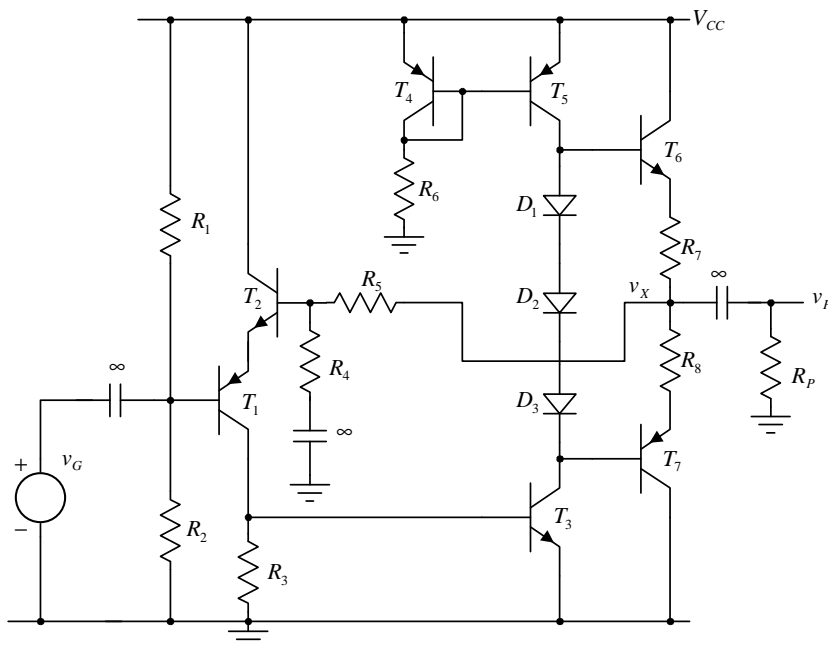
- naponsko pojačanje bude $A = \frac{v_p}{v_g} = 100$

- struje izlaznih tranzistora u odsustvu pobude budu $I_{C6} = I_{C7} = 100 \text{ mA}$

- maksimalna moguća amplituda neizobličenog izlaznog napona bude $V_{p\max} = 3 \text{ V}$

b) [5] pod uslovima iz tačke a), i ako je na ulazu prisutan sinusoidalni pobudni napon frekvencije ω i amplitude $V_g = 0.028 \text{ V}$, izračunati i nacrtati talasne oblike signala v_g , v_x , v_p , i_p , i_{C6} i i_{C7}

c) [5] pod uslovima iz tačke a) odrediti izraz za zavisnost koeficijenta korisnog dejstva od amplitude neizobličenog izlaznog napona, $\eta(V_p)$. Smatrati da su

Slika 1

preovlađujući gubici u kolu gubici na izlaznim tranzistorima. $\cos(\arcsin x) = \sqrt{1-x^2}$.

Pojačanja tranzistora T_6 i T_7 iznose $\beta = 20$, dok ostali tranzistori imaju $\beta \gg 1$. Poznato je: $V_{BE} = V_D = 0.7 \text{ V}$, $V_{CES} = 0.2 \text{ V}$, $R_2 = 10 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 1 \text{ k}\Omega$, $R_5 = 10 \text{ k}\Omega$, $R_p = 7 \Omega$, $V_{CC} = 12 \text{ V}$.

2. Na raspolaganju je transformator prenosnog odnosa $n:1:1$, dve diode sa $V_D = 1 \text{ V}$ i jedan kondenzator kapacitivnosti C . Efektivna vrednost mrežnog napona je 220 V , a frekvencija 50 Hz .

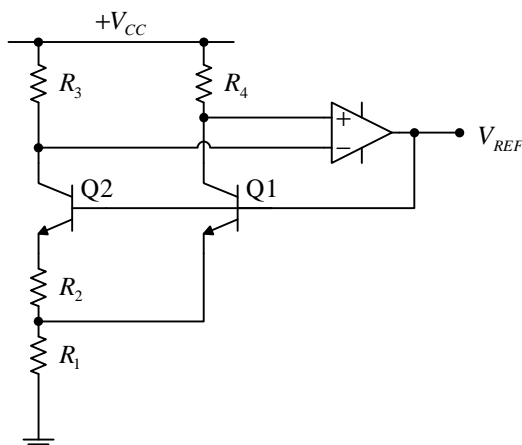
a) [1] Nacrtati šemu dvostranog ispravljača sa prostim kapacitivnim filtrom koji koristi navedene komponente.

Primenom aproksimacije malog ugla provođenja:

b) [5] Odrediti n i C tako da pri izlaznoj struji od $100 \mu\text{A}$ jednosmerna komponenta izlaznog napona bude 16 V , a da pri izlaznoj struji od 2 A jednosmerna komponenta izlaznog napona bude 14 V .

c) [4] Nacrtati vremenski dijagram izlaznog napona i ulazne struje pri struji potrošača od 1 A . Odrediti amplitudu talasnosti i faktor talasnosti izlaznog napona u ovom slučaju.

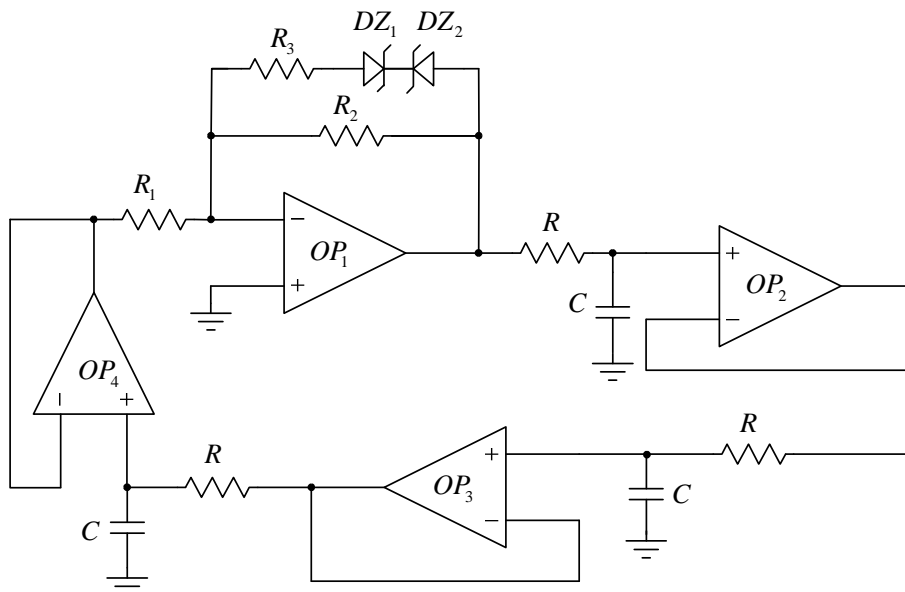
3. [10] Na slici 3 je prikazan izvor referentnog napona V_{REF} . Poznato je $R_3 = R_4$, površina emitera tranzistora Q2 je 10 puta veća od površine emitera tranzistora Q1 ($A_{E2} = 10A_{E1}$), $V_{BE1} = 0.65 \text{ V}$, $\partial V_{BE}/\partial T = -2 \text{ mV}/^\circ\text{C}$, $V_T = kT/q = 26 \text{ mV}$ za $T = 300 \text{ K}$, kolo je polarisano tako da tranzistori rade u direktnom aktivnom režimu, operacioni pojačavač je idealan. Odrediti R_1/R_2 tako da V_{REF} ne zavisi od temperature i odrediti V_{REF} u tom slučaju.

Slika 3

4. U oscilatoru sa slike 4 poznato je: $V_{CC} = 15V$, $R_1 = 1k\Omega$, $R_3 = 5k\Omega$, $R = 10k\Omega$ i $C = 10nF$. Zener diode su idealne sa $V_D = 0.7V$. Operacioni pojačavači su idealni i napajaju se sa $\pm V_{CC}$.

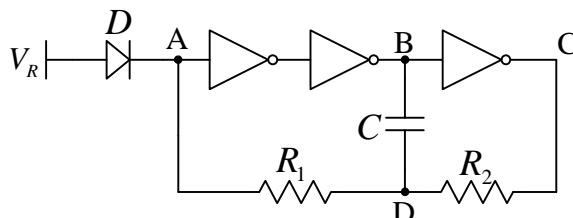
- [5] Odrediti kružnu učestanost oscilovanja ω_0 .
- [5] Odrediti minimalnu vrednost otpornosti R_2 za koju se uspostavlja oscilacija.
- [5] Ako je $R_2 = 10k\Omega$ odrediti V_Z tako da amplituda oscilacija na izlazu kola bude $V_i = 10V$.

Slika 4

5. U kolu sa slike 5 upotrebljeni su idealni CMOS invertori, bez zaštitnih dioda na ulazu. Dioda D je idealna, sa $V_D = 0V$. Promenom referentnog napona V_R moguće je u nekim granicama menjati učestanost oscilovanja.

- [12] Izračunati i nacrtati vremenske dijagrame napona u tačkama A, B, C i D.
- [3] Odrediti u kojim granicama je moguće menjati učestanost oscilovanja kola sa slike 5, samo promenom referentnog napona V_R

Slika 5

6. PLL kod koga je fazni detektor realizovan primenom analognog množača sa karakteristikom $v_{PD} = \frac{v_{IN1} v_{IN2}}{4V}$, koristi VCO sa

osnovnom frekvencijom (free-running frequency) $f_0 = 1\text{ MHz}$ konstantom $k_0 = 10\text{ (kHz/V)}$ i NF filter sa $F(s) = \frac{1}{1 + s/\omega_p}$. Ulazni

naponi faznog detektora su sinusoidalnog oblika, amplitude $8V$.

- [1] Nacrtati blok šemu ovog PLL-a.
- [5] Odrediti prenosnu karakteristiku faznog detektora ako je $v_{IN1} = 8V \cos(\omega_0 t)$ i $v_{IN2} = 8V \cos(\omega_0 t - \varphi)$.
- [4] Nacrtati vremenske dijagrame ulaznog napona PLL-a i izlaznog napona VCO-a tokom dve periode za frekvenciju ulaznog napona jednaku 1.04 MHz . Smatrati da je PLL sinhronizovan.